

Arbeids manden

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund Nr. 2/2008 • 110. årg

Trygghetsarbeider

side 3-6

Ulv!

Sist det var et tilsvarende engasjement, var forut for valget i 2005. Vi vet alle hva det førte til.

Hver eneste gang foran store tariffoppgjør ropes det «ulv». Denne gangen er det alvor.

De både morer og irriterer, avisenes oppslag om streikefare og tidenes vanskeligste oppgjør. Vi har både sett det og hørt det så mange ganger før: Arbeidstakerne

som legger fram sine krav. Og arbeidsgiverne som alvorstynget kommer med sitt faste budskap: I år er det ikke rom for store tillegg. Samtidig vet de og alle andre som har fulgt tariffspillet noen år, at det pleier å gå bra til slutt.

Denne gangen er det sterke krefter utenfor organisasjonenes hovedkvarter som også vil bli hørt. Arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen har forstått budskapet fra grasrota i fagbevegelsen.

– Jeg skjønner at LO ikke kan sende ut til uravstemning et forslag som innebærer at sliterne taper på å gå av ved 62 år, sier han til Dagbladet.

Den forståelsen er forhåpentligvis også i ferd med å sige inn hos arbeidsgiverne. Det er en stund siden det har vært et så stort trøkk fra lokalapparatet og fagorganiserte ute på arbeidsplassene. Sist det var et tilsvarende engasjement, var forut for valget i 2005. Vi vet alle hva det førte til.

LO går ikke til grunne ved å få nei i en uravstemning – med påfølgende konflikt. En rødgrønn regjering uten støtte fra LOs medlemsmasse vil derimot ha store problemer med å overleve ved neste korsvei. Det har naturligvis Bjarne Håkon Hanssen forstått. Faren er at arbeidsgiverne vil spekulere i nettopp det under forhandlingene.

Det vil være både korttenkt og uansvarlig.

SYM/BA

Innhold

03 Trygghetsarbeidere

08 Robert Halvorsen

10 Berte-Lise Løvold

12 AFP-utvalget

14 SUN-konferanse

16 Britisk felttog

22 To-spenn i avdeling 3

26 Leserbreve

Elsa Thingelstad Hetty er vekter, og arbeider for at vi alle skal ha en tryggere hverdag. (Foto: Britt Andreassen)

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund

Postadresse:

Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo

Layout:

Stine Iversen, LO Media

Produksjon:

Stiftelsen Fri Fagbevegelse
– LO Media
Møllergt. 39, 0179 Oslo

Annonsepriser:

4-farger:
Helside kr 10.600
Halvside kr 7.600
Kvartside kr 5.300

Svart/hvitt:
Helside kr 9.200
Halvside kr 6.600
Kvartside kr 4.200

Ansvarlig redaktør:

Britt Andreassen
Epost: britt@lo-media.no
arb-mand@lo-media.no
Tlf: 23 06 33 67

Trykk: Hjemmet Mortensen Trykkeri AS,
tlf. 21 60 21 60
Opplag: 31.000

Arbeidsmanden redigeres etter Vær Varsom-plakatens regler for god presse-skikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU), et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, behandler klager mot pressen. Adressen er PFU, Rådhusgt. 17, Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Arbeidsmanden utkommer 10 ganger i året. Utgitt siden 1898.

Redaksjonen avsluttet 11.02.2008

•••Trygghetsarbeidere•••

De kalles tyttebærpoliti, blir spyttet på og mobbet. Kriminelle er de og, noen av dem. De jobber for at folk flest skal føle seg trygge.

Tekst og foto: Britt Andreassen

KRAV: Det er ikke politiet som skal ha takk for initiativet til å kontrollere ansatte i vaktbransjen. Vi har selv stilt krav overfor myndighetene om slik kontroll, påpeker vokter Elsa Thingelstad Hetty.

Oslo-politiet har gjennomført kryss-sjekking av vaktelskapenes lister over ansatte mot strafferegisteret. I januar ble funnene offentliggjort i en rapport: 200 vektere i Oslo er domfelt eller under etterforskning for forhold politiet anser for å være uforenlig med å jobbe som vekter. Lovbruddene omfatter vold, narkotika, doping, trusler, tyveri, sedelighet og trafikkkorsetninger. Samtidig ble vaktelskapene beskyldt for ikke å ha tilstrekkelige rutiner for å sjekke sine ansatte.

Samarbeid med politiet

– Jeg oppfattet at det som ble framstilt i media var at vi er i en skitten bransje, og det likte jeg ikke. Det ble også framstilt som om det var politiet som ville rydde opp. Sannheten er jo det at dette har vært et bransjekrav i mange år, påpeker Elsa Thingelstad Hetty. Hun er nestleder i Securitas-klubben og har jobbet som vekter i Drammen i over åtte år. Hun har vært for-

«Vi fikk vel noen flere skulende blikk mot oss i dagene etter at politiet offentliggjorde rapporten, men kanskje mindre enn jeg hadde fryktet.»

skånet for trakassering fra publikum etter politiets rapport. Hun har heller ikke fått negative henvendelser fra kundene. – De kjenner oss og vi arbeider nært hverandre, tillegger hun.

– Det som har irritert meg mest etter at rapporten ble lagt fram, er at politiet er med på å blåse opp negativiteten rundt vaktbransjen, når de i hverdagen har et godt samarbeid med oss. De bruker oss i saker som de helst ikke vil ta i selv, hevder hun. – Vaktbransjen består stort sett oppegående og dyktige folk, og jeg vet at politiet er enig i det, men de sier det ikke.

Trygghet

Elsa er opptatt av at hele bransjen skal jobbe tett sammen og være klare og korrekte i uttalelser om hva den står for. Trygghet er det vi arbeider for, bedyrer hun. Hun medgir at hun har vært borti hendelser der hun har vært nødt til å legge personer i bakken. Sjelden, men det hender, sier hun.

– Det hadde vært rart om jeg i løpet av åtte år ikke hadde opplevd det. Det kan

være at vi treffer på folk i psykisk ubalanse som vi må ta oss av. Og når folk løfter armene og begynner å slå, så må vi ta igjen. Det høres brutalt ut, men slik er det.

Et bransjekrav

– Jeg bryr meg ikke veldig om politiets rapport, men jeg synes det er bra hvis det fører til at de uærlige blir luket ut. Jeg har god samvittighet, sier Steffen Solheim. Vekter siden 2005, tillitsvalgt i Securitas og sekretær i det sentrale tillitsvalgt-utvalget (STU). Han synes det er rart at politiet går ut med slike opplysninger uten at vaktelskapene selv har fått informasjon om funnene. Det er også leit, synes han, at politiet unnlater å nevne at det har vært et bransjekrav i lang tid om en slik kryss-sjekk.

Skulende blikk

Tre unge menn på områdekontroll i Oslo sentrum. Pent antrukket i like uniformer og godt synlige. De jobber for vår trygg-

het, understreker de: Steffen Solheim (24), Torgeir Krokfjord (25) og An-

ders Vada (28). Anders har bare tre uker bak seg i jobben, og sier ikke stort. Han overlater pratingen til de mer erfarne.

– Vi fikk vel noen flere skulende blikk mot oss i dagene etter at politiet offentliggjorde rapporten, men kanskje mindre enn jeg hadde fryktet, medgir Steffen.

– Jeg holdt opp døren for en eldre dame dagen etterpå, men da hun sa hun var overrasket over at jeg ikke var ute og dengte opp noen, hadde jeg mest lyst til å slippe døren igjen for henne, sier Torgeir Krokfjord. Han har vært vekter i Securitas siden 2002.

Ofte på kurs

Steffen Solheim understreker at han og kollegene har gjennomgått Vektterskolen, konflikttakingskurs og førstehjelpskurs, og at arbeidsgiveren sørger for at de får den nødvendige oppfølgingen som trengs. Slike kurs gjennomføres hyppig, blant annet å grunn av stor turnover i yrket.

– Mange begynner som vekter mens de studerer, slik også jeg gjorde. Noen velger å slutte etter endt utdannelse, jeg valgte å

fortsette fordi jeg liker yrket så godt, forteller Steffen. Han tilføyer at det også er en del frafall fordi erfarne vektere begynner på Politihøgskolen.

– Det er ikke slik at dere blir vektere fordi dere ikke kommer inn på Politihøgskolen?

– Mange påstår at det er slik det er. Jeg mener noe annet, smiler Steffen.

Status for 2007

Han og hans kolleger skal være synlige i Oslos bybilde. De er på jobb i Oslo sentrums travle handlegater, ikke inne i shop-pingsentrene. Der er det andre vektere på jobb – ikke bare fra Securitas. Steffen slår

MOBBES: Det er bra hvis politiet får luket ut dem med uærlige hensikter, mener Steffen Solheim (fra venstre), Anders Vada og Torgeir Krokfjord som må tåle å bli mobbet på jobben.

fast at Karl Johans gate er deres største utfordring.

Oslo-vektene trår også til når oppdragsgiverne har andre behov for dem enn tilstedeværelse – og det skjedde om lag 4 000 ganger i fjor. Det førte til 1163 anmeldelser og 1153 bortvisninger. Politiet mottok 322 tilkallelser. Vektene gjennomførte førstehjelp 85 ganger og vekte opp rusmisbrukere 250 ganger.

– I tillegg utførte Oslo-vektene 2858 serviceoppdrag. Men det mener jeg hjelp til opplåsing eller låsing av butikk, hjelp til å skifte lyspærer i butikken, være til stede i butikken mens den butikkansatte er annet sted, og følge ansatte til banken, forteller

controller Rune Andersen. Hans jobb er å påse at vektene utfører jobben i henhold til avtale med oppdragsgiverne.

Hvor går grensa?

– Vektene ble filmet under en pågripelse av en tyv – det så rimelig brutalt ut!

– Vi har fått kritikk for at våre vektene er for nidkjære i jobben og at de opptrer brutalt. De kritiseres for at de la en tyv i bakken fordi han hadde stjålet en salat til noen få kroner. Da må jeg spørre om vektene skulle snudd ryggen til og latt ham løpe? Det blir feil, etter mitt syn, fortsetter Andersen. – For vektene er det uvesentlig hva som er stjålet og hvor mye det kostet.

Hvor skal i tilfelle grensen gå, spør han. – Vektene kommer når de blir tillkalt og har høy terskel for å ta i bruk fysisk kraft, men av og til må det gjøres.

Uten ressurser

– Det er merkelig at politiet går ut i media slik de gjør. De henger ut en hel yrkesgruppe, konstaterer forbundssekretær Trond Karlsen. – Det er slik at vi har bedt om slik kontroll, men politiet har sagt at de ikke har hatt ressurser.

Karlsen antar at det er mellom 8000 og 10 000 vektene i hele landet. Når 7800 ansatte i vaktbransjen er sjekket mot strafferegistret, regner han med at det er etter

ansattlister fra de største og seriøse virksomhetene. Han mener at politiet burde kontaktet bedriftene før de gikk ut i media med sine funn.

– Politiet bør dessuten være flau over at de ikke har gjort denne jobben før. Bransjen har jo krevd det lenge, minner han om. Karlsen tror at det er de ærlige selskapene som er blitt kontrollert, mens de useriøse ikke har sendt inn ansattlister – og er dermed ikke kontrollert.

Politiattest

I henhold til Lov om vaktvirksomhet stilles det krav til at de som skal arbeide i et vaktsselskap skal legge fram politiattest. Det blir også gjort når de begynner i jobben. Det store problemet er at vaktsselskapene per i dag ikke har adgang til å få kontrollert sine ansatte via politiets registre etter at de er ansatt. Vaktsselskapene, Arbeidsmandsforbundet og NHO Service har gjennom flere år krevd å få ordninger som gjør en slik kontroll mulig.

Forbundsleder Erna C. Dynge synes det er bra at man nå endelig har hørt organisasjonenes krav om en seriøs vektterbransje og gjennomfører denne type kontroller. Det er bare synd at det har tatt så lang tid.

Arbeidsgiverrollen

Dynge stiller seg undrende til politiets uttalelser om at politiet står maktesløse overfor vektere de mener ikke er skikket til å være vektere. Hun minner om at slike forhold må være arbeidsrettslig regulert på lik linje med alle andre yrkesgrupper i vårt samfunn. Det kan ikke være sånn at politiet skal overta arbeidsgiverrollen, sier hun. Norsk Arbeidsmandsforbund er med i det pågående lovarbeidet som vurderer hvilke rammer som skal legges til grunn for kontroll med vaktbransjen og den enkeltes arbeidstakers vandel. Dynge er positiv til at justisminister Knut Storberget nå gir dette lovarbeidet prioritet. Klare regler må på plass så raskt som mulig, understreker hun.

Klageordning om vektere

Rusmisbrukere som mener de er blitt trakassert av vektere, får nå en egen klageordning. Frelsesarmeen og Securitas samarbeider om en nøytral klageinstans.

– Påstander om bruk av vold når vektere viser bort narkomane tar vi svært alvorlig, sier administrerende direktør Roar Lund i Securitas, i en pressemelding.

Securitas mener vektterbransjen har manglet en god og trygg ordning for rusmisbrukere som vil klage på voldsbruk fra vektere. Samtidig er Lund opptatt av at klagen skal gjennom en form for kvalitetssikring før de videresendes. Varslingen skal administreres av NHO Service, som organiserer vakt- og sikkerhetsbransjen i Norge. Frelsesarmeen vil bringe klagen videre med e-post etter å ha innhentet nødvendige fakta. I første omgang gjelder ordningen i Oslo.

Uavhengig

Få har mer daglig kontakt med rusmisbrukere i Oslo enn Frelsesarmeen, som driver et omfattende omsorgsarbeid. – I vårt gatenære arbeid møter vi fra tid

til annen mennesker som melder at de er blitt dårlig behandlet av vaktsselskaper. Derfor er vi glad for at Securitas nå griper fatt i dette, sier regionleder Frode Woldsund i Frelsesarmeens rusomsorg. Han setter pris på at det er organisasjonen NHO Service som skal administrere klageinstansen. Securitas er det største sikkerhets-selskapet som er medlem i NHO Service.

Bindeledd

– Både vi i Frelsesarmeen og Securitas er opptatt av at ordningen ikke skal erstatte, men være et tillegg til eventuell politianmeldelse, sier Frode Woldsund. Frelsesarmeen skal med sin tilstedeværelse på gata fungere som bindeledd mellom rusmisbrukere og vaktsselskap, og bidra til å innhente fakta om episoder raskt. For bransjen har det vært et problem at klager er lite konkrete og at de sent eller aldri når fram til rette adressat. – Den nye ordningen vil sørge for at klagen kommer rett til ledelsen i det selskapet som utfører tjenesten på det aktuelle stedet. Rusmisbrukerne skal vite at overtramp fra våre vektere ikke skal forekomme, sier Roar Lund.

Våre krav er også klare, ei lønn å leve av og en verdig pensjon, i tillegg til rettmessig lønnsvekst.

Vi står på krava!

I mars er det forhandlingsstart for årets lønnsoppgjør. Årets forhandlinger vil bli krevende både når det gjelder å få til en AFP-løsning og når det gjelder å finne gode modeller for de lavlønnte. Hvis LOs representantskap vedtar et samordnet oppgjør 19. februar, så må de lavlønntes lønnsnivå heves, i tillegg til at avtalefestet pensjon i framtida blir slik den er i dag.

Til tross for at vi har oppnådd egne lavlønnsstillegg ved tidligere oppgjør, har lavlønnsgruppene allikevel blitt hengende etter som følge av at mange lønnsgrupper har lokal forhandlingsrett. De lokale avtalene bidrar ofte til at man henter ut mer enn lavlønnsgruppene, når disse blir holdt utenfor. Jeg mener derfor at vi bør se på andre muligheter og strategier fram mot neste hovedoppgjør. Også garantibestemmelsene på 85 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, er en viktig garanti. Men det er samtidig viktig å være klar over at gapet til de med lav lønn øker jo høyere inntekt man har. Derfor blir ikke nødvendigvis 1 krone i ordinært oppgjør den samme kronen for lavlønnsgruppene våre. Jeg mener derfor det må finnes rom for et løft også for dem som i sum blir hengende etter. Vi som forbund har en viktig oppgave å få fram dette budskapet klart og tydelig i tiden som kommer. Når det gjelder den såkalte frontfagsmodellen, så er den i og for seg er grei nok, men jeg mener at den kun er effektiv og rettferdig hvis den greier å fange opp alle gruppene, inkludert lavlønnsgruppene våre.

Mange ulike grupper både innenfor og utenfor LO kommer til å kjempe for sine krav og rettigheter i det kommende oppgjøret. Det er høye forventninger til økt kjøpekraft, og Statistisk sentralbyrå sier i sine prognoser at lønnsveksten i Norge for 2008 vil bli ca 6,2 prosent. Våre krav er også klare, ei lønn å leve av og en verdig pensjon, i tillegg til rettmessig lønnsvekst. Bortsett fra noe uro på børsen, så går Norge så det suser om dagen, og det er bra. Jeg registrerer også at bedriftslederne har forsynt

seg med høyt utbytte fra sine bedrifter også denne gangen, noe som nok en gang viser denne gruppens uansvarlighet, etter min mening, men dessverre er dette blitt en gjenganger. Det er trist, synes jeg, for disse burde gått foran som gode eksempler for arbeidstakerne.

Til tross for griske næringslivsledere og en ustabil børs, er det viktig at vi i fagbevegelsen tar ansvar, fordi vi ikke er tjent med økt prisstigning, økte renter og inflasjon i norsk økonomi. En utvikling i gal retning kan fort føre til at våre medlemmers arbeidsplasser kan gå tapt, og jeg vil minne om at for hver industriarbeidsplass som går tapt, så vil tre stillinger i tjenesteytende næringer kunne ryke. En negativ økonomisk utvikling vil også kunne ramme distriktene og lokalsamfunn som er avhengig av en stabil og forutsigbar industri.

Vi er klart for en betydelig reallønnsvekst, men vi må holde tunga rett i munn, slik at vi gjennom lønnsoppgjørene ikke er med på å bidra til negativ økonomisk vekst for landet og betydelige renteøkninger, som igjen vil innebære at vi gir ris til egen bak i neste omgang. Jeg ser med spenning fram til 19. februar, når LOs representantskap tar endelig stilling til oppgjørsform og krav.

Det er viktig at vi framover står sammen om våre lønnskrav og at vi er mange som står på for andre rettmessige krav. Jeg vil derfor oppfordre alle til å fortsette det viktige arbeidet med å verve nye medlemmer. Jo flere vi er som setter makt bak kravene, jo mer blir vi hørt og lyttet til. Jeg oppfordrer derfor alle våre medlemmer, enten de er renholdere, vektere eller andre, til å være aktive i tariffdebatten ute på arbeidsplassene, fordi det viktig for vårt forbund å mobilisere flest mulig til å stå samlet bak felles krav og målsettinger framover. Lykke til!

Erna

Fast kontingent gir

– Flesteparten av dem som ikke vil organisere seg, mener medlemskapet er for dyrt. De sier også at det burde vært et fast beløp i måneden og ikke prosenttrekk. Jeg vet at mange ville meldt seg inn hvis det hadde vært en fast kontingent, hevder Robert Halvorsen, som er hovedtillitsvalgt i ISS Skade og jobber med skadesanering i Vestfold.

Sjøl hadde han ingen problemer med å takke ja til tilbudet om å bli medlem av Arbeidsmandsforbundet. Han jobbet i Porsgrunn da.

– Det var «rimelig tvang» når det gjaldt organisering, men jeg var ikke vanskelig å overtale, sier Robert Halvorsen. Han var heller ikke vanskelig å be når det gjaldt å påta seg tillitsverv. Fra han ble organisert til han ble tillitsvalgt, tok det ikke lange stunda. Robert er opptatt av ordentlige arbeidsforhold.

Travle tider

– Det er travle tider nå om dagen, spesielt på maling. Det går gjerne i rykk og napp

FINISH: Lærlingen Jonas Klungervik skal bli maler og jobber sammen med Robert for å ferdiggjøre leiligheten.

med oppdrag, bedyrer han. Det er spesielt vann og brann som er årsakene til at Robert og arbeidskameratene har nok å gjøre. Oppdragenes varighet kan være fra én dag til flere måneder.

Robert fikk jobb i ISS i 2001, og har fått håndverkspraksis der. Til våren skal han opp til fagprøven som maler. Å jobbe med skadesanering gir ham allsidig bakgrunn, og er noe han trives godt med. Han har for øvrig svært variert yrkesbakgrunn fra før av – fra dykkerinstruktør til budbilsjåfør. Han har samboer og to barn og bor i Stokke.

Tilbakeføres

Robert (31) og lærlingen Jonas Klungervik (18) er på jobb i Horten for å gjøre en brannskadd leilighet beboelig igjen. Leiligheten er strippet, kjøkkeninnredningen er byttet ut, for det var der det brant. Kjøkkengulvet har fått nytt belegg. Teppene på alle andre gulv er fjernet for å bli erstattet. De nakne rommene skal males og gjøres i stand igjen. Leiligheten skal tilbakeføres til den stand den var i før brannen.

– Vi har en vaktordning ved brann, og ankommer gjerne brannstedet når brannvesenet er der. Det er ganske tøft å møte folkene som har mistet så å si alt de eier. Vi må bidra med vårt så godt vi kan, sier han.

Organisering

Det var malearbeid de holdt på med da Arbeidsmanden kom på besøk. To dager etterpå skulle familien som eier leiligheten, flytte tilbake.

Robert er rolig – har alt under kontroll. Det er bare småting igjen før de er ferdige med sin del av jobben. Etter dem kommer folkene som skal vaske leiligheten.

I Vestfold er det 27 ansatte i ISS Skade, på landsbasis er det om lag 400. Arbeidsstokken er stabil, men ikke alle er organisert, beklager han. Han liker ikke at gratispassasjerene får de samme tilleggene som dem som betaler sin kontingent.

– Jeg har prøvd å få gjennomslag for at bare organiserte skal få tilleggene når vi forhandler lokalt, men det går ikke. Arbeidsgiveren vår sier de ønsker at alle er organisert for å ha én ryddig motpart, men når folk ikke vil, så...

Lønn

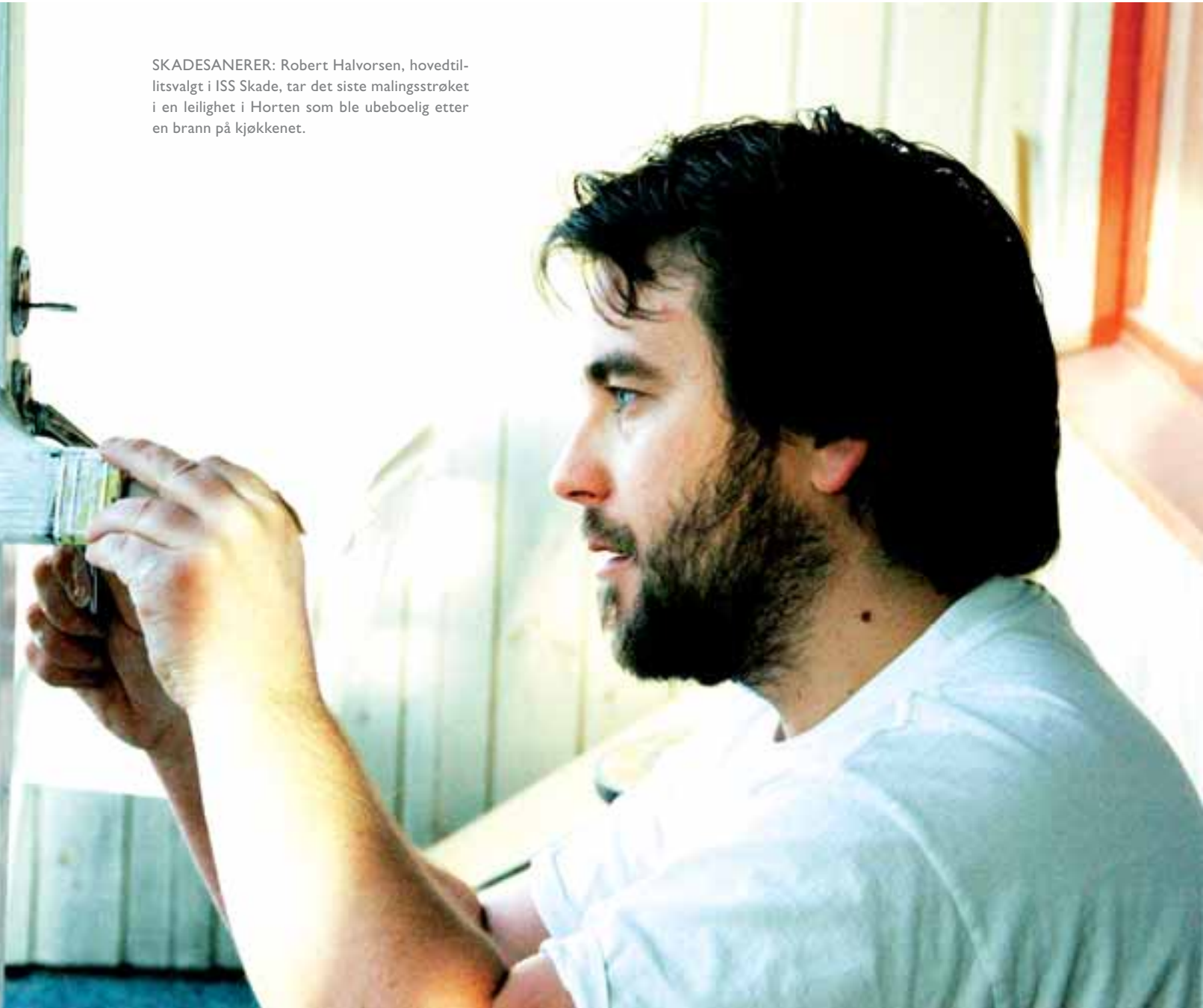
– Når du jobber i en bedrift og har det bra

med ordna forhold, så er folk mest opptatt av lønn. Det er det det snakkes om når vi har anledning, forteller han. I det kommende tariffoppgjøret er det mange punkter i service- og vedlikeholdsoverenskomsten han ønsker å endre på, spesielt lønnsdelen. Han vil ha inn i avtalen tilleggene de selv har, slik at de som ikke har lokale forhandlinger, får bedre betingelser.

flere medlemmer

SKADESANERER: Robert Halvorsen, hovedtil-litsvalgt i ISS Skade, tar det siste malingsstrøket i en leilighet i Horten som ble ubeboelig etter en brann på kjøkkenet.

– Jeg ønsker meg litt likere konkurranseforhold mellom bedriftene for å få en ryddigere bransje. Det burde vært noenlunde like vilkår i alle bedriftene, mener Robert.

Seiler

Når skadesanerereren ikke jobber eller tar seg av familien, seiler han. Helst som mann-skap på en (svensk Express) regattabåt som

heter «MIN». De er fire mann på båten og konkurrerer så ofte de kan. «Færderen» er obligatorisk. De har vunnet mange lokale regattaeer, men det er hardt på toppen, bedyrer han. Konkurransen er tøff, så de vinner ikke hver gang.

Til familiebruk har han en motorbåt som benyttes så ofte de kan. Når det er godvær, vel å merke. Båtferien i fjor ble kort. Det

regnet for mye.

– Det er fint på fjorden, så vi tar oss noen dagsturer, fisker etter krabber, eller legger oss til ved ei strand og koser oss. Det er mange muligheter, slår han fast.

Tekst og foto: Britt Andreassen

Rengjøringsveteran Berte-Lise Løvold:

– Sterk, sta og heldig

Berte-Lise Løvold fra Langevåg på Sunnmøre er superveteran. I 36 år har hun vasket gulv, pulter, tavler, klasserom og gymsaler. Skrappt tyggegummiklyser, skurt skomerker og ryddet opp etter andre.

– Jeg elsker jobben min, proklamerer hun og tar fatt på sitt siste yrkesaktive år.

Tekst/ foto: Sissel Brunstad

Ettermiddagen er ennå ung når 61 år gamle Berte-Lise Løvold passerer 530 leikende barn i skolegården ved Blindheim barneskole i Ålesund, og låser opp reingjøringsrommet i kjelleren. Der venter en stor haug med skitne mopper og kluter fra i går som skal vaskes, før hun tar fatt på dagens gjøremål.

– Jeg har vært sterk, sta og heldig, smiler hun, fyller opp vaskemaskinen, doserer passelig med pulver og setter maskinen i gang. Så slår hun på kaffetrakteren.

– Vi er fire renholdere her på skolen, og koser oss med en kaffetår eller to når vi møtes her på vaskerommet for å skifte vann, sier hun, og klargjør vasketrallen for å ta til på sitt tilmålte areal.

Store endringer

ISS har vært arbeidsgiver for Berte-Lise i alle år. De første 33 årene jobbet hun ved Sula ungdomsskole i hjembygda Langevåg, og siste tiden ved Blindheim barneskole.

– Alt har endret seg veldig mye siden 1972. 70-tallet var det gylne ti-året, det. Timebetalinga første året var 9 kroner, og mange flere jobbet på hver arbeidsplass. Vi hadde til og med tid til skikkelige pauser. I våre dager skal færre hender vaske stadig

«Vi har ikke særlig status, er dessverre min erfaring. Eksempelene på det er mange.»

større areal, presset og tempoet er stort. Jeg synes det er travelt å henge med, og klarer ikke hele mitt vaskeareal innenfor tilmålt tid. Jeg holder mitt eget tempo, og så får det heller være at det blir mye gratisarbeid, sier Berte-Lise mens hun bukserer vasketralla inn døra til skolekjøkkenet. Det er første post på dagens program.

Vask på gammeldags vis

Vasketeknikken og utstyret er stort sett uendret siden 1970-årene, erfarer Berte-Lise. – Mopp har jeg brukt støtt. Nymotens teknikker med tørrmopping og spraying, har jeg ikke sansen for. Vann på gammeldags vis må også til.

Berte-Lise har vært organisert i Arbeidsmandsforbundet siden hun fikk fast jobb i 1974.

– Det har vært tryggheten det, vet du!

Mens hun vasker tavle og gulv etter dagens kjøkkenundervisning, snakker hun gjerne om jobberelaterte problemstillinger. Arkitekter for eksempel.

– Skolen her er blant mange som er bygget ut i flere omganger. Men samme hvor fine og funksjonelle både påbygg og nye skoler blir, glemmes ofte renholderne. Arkitektene tegner for trange og knøttete rom for vasketraller, de lar design gå foran det praktiske. De presterer blant annet å kle området rundt vaskene med panel! De skjønner ikke at sjokomelk, såpevann og skitt spruter utover, og at riller i panel er vanskelig å holde rent, sukker hun

Elsker jobben

Berte-Lise er smilende, sprek og spenstig, og svinger moppen som i lette dansetrinn.

– Jeg elsker jobben min, og føler glede ved den. Og så er det så kjekt å gå hjem hver dag og vite at du har gjort ditt beste.

Hun er også glad for at helsa har holdt.

– Heldigvis har jeg klart meg uten store fysiske mén og slitasjer, sier hun, og beretter om et fysisk aktivt liv, der hun har sørget for å holde seg i god form.

– Daglige trimturer kan jeg ikke klare meg uten. Selv om jobben er fysisk krevende, er det innendørsarbeid. Frisk luft og mosjon må også til, mener hun.

Kun to ganger i sin

karriere har hun vært sykmeldt. Første gang var da barn nummer fire gjorde sin ankomst. Neste gang var da hun skiftet hjerterklaff for et par år siden.

– Jeg er sterk og kroppen funker bra, sier hun, og bøyer knærne for å skrape bort en flekk som har satt seg fast på gulvet. Ingen hoft- eller kneproblemer der i gården!

Ingen status

Berte-Lise bedyrer at hun har vært heldig og alltid har hatt gode arbeidskollegaer. Det har vært mye sosialt og stor trivsel dem imellom. Men holdningene fra andre til deres yrkesgruppe har ikke bedret seg opp gjennom årene, mener hun.

– Vi har ikke særlig status, er dessverre min erfaring. Eksempelene på det er mange. Selv om enkelte unnskylder seg når de må

trække på nyvasket gulv i korridorer og trapper, finnes det også mange som behandler oss som luft. Unge, mannlige lærere for eksempel, de hilser sjelden på oss.

Stressa barn

Berte-Lise sier rett ut hva hun mener, og fra sin posisjon ved vasketralla, har hun gjort sine observasjoner og betraktninger om norsk skole.

– Det er ikke rart at stoda er så som så. Jeg liker ikke utviklingen. Mer grensesetting, høflighet og folkeskikk må inn. Lærerne må tørre å si ifra og sette seg i respekt, ikke bare vike unna, sier hun bestemt.

Selv giftet hun seg 16 år gammel, og som mor til fire og bestemor til ni, har hun sterke synspunkt er om barns hverdag også etter skoletid.

– Det er trist å se stresset mange barn lever under. De kommer på SFO grytidlig om morgenen, og er de siste som forlater skolen om ettermiddagen. Foreldrene ber dem skynde seg for at de skal nå fritidsaktiviteter, og én aktivitet er ikke nok! Nei, helst skal det være flere i uka. Foreldrene sjøl er også så opptatt på ulike hold, at de stakkars barna blir helt utslitt. Samfunnet har blitt nådeløst for de små, og det er snart på tide å stanse og tenke seg om.

Vern AFP!

Berte-Lise Løvold er inne i sitt siste yrkesaktive år og snart venter AFP.

–Takk og lov for at AFP finnes! De som sitter på kontorene og bestemmer, vet ikke hva de gjør når de angriper ordninga. Fysj og fysj, nei, de skulle prøvd seg med skureklut og bøtte et par ukers tid. Fått prøve hardt kroppsarbeid, så hadde det blitt en annen lyd, tordner hun og tar et par kjappe drag med moppen over tavla.

– Overgangen til pensjonistlivet blir nok underlig, men kjede meg, skal jeg ikke! Jeg er badevakt for Røde Kors én gang i uka, og synes det er hyggelig. Jeg liker å være mye ute, driver håndarbeid og leser. Når det blir mer tid, har jeg lyst å reise mer og lære meg å bruke pc. Livet skal nok by på litt av hvert framover, smiler Berte-Lise Løvold.

Så skyver hun vasketralla ut i den lange korridoren som venter på moppen og nøyaktigheten hennes. Først på sein ettermiddag er hun i mål.

Arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen har overlatt stafettpinnen til partene for å få AFP i mål. AFP-utvalgets rapport skisserer mulige løsninger, og Hanssen sier regjeringen vil bidra.

Tekst: Nina Sandås/LO-Aktuelt

FRA VENSTRE: NHOs Finn Bergesen jr., statsråd Bjarne Håkon Hanssen, LO-leder Roar Flåthen, og Unio-leder Anders Folkestad møtte pressen etter AFP-utvalgets siste møte. (Foto Håvard Sæbø)

AFP-stafettpinnen overlatt

6. februar holdt AFP-utvalget sitt siste møte. I en pressebriefing etterpå sa Bjarne Håkon Hanssen at ingen i utvalget hadde trodd man ville komme fram til en omforent løsning.

Felles i privat sektor

Rapporten fra AFP-utvalget inneholder fakta og problemstillinger som skal gi grunnlag for at det politisk krevende arbeidet partene nå gå inn skal komme i mål, ifølge statsråden. Rapporten er basert på at det etableres en felles AFP-ordning i privat sektor. Statsråden framholdt at rapporten og de ulike modellene for opptjening som skisseres ikke kan leses som organisasjonenes eller regjeringens posisjoner.

- Løsningen må ikke være en av dem. Men modellene viser klare forskjeller som gjør at man har hovedspor å bygge videre på, sa Bjarne Håkon Hanssen. Han la til at regjeringen vil bidra til en løsning slik at både arbeidsgiverne og arbeidstakerne i uravstemning kan akseptere den.

Sliteren avgjør selv

LO-leder Roar Flåthen sa at heller ikke LO

har tatt stilling til noen av modellene. De illustrerer likevel LOs posisjon om at en framtidig AFP må ivareta dem som ikke kan jobbe etter 62 år.

- Vi har sagt at det har vært viktig å utrede alternative modeller enn det som lå i stortingsmeldingen. Men det er en viktig kvalitet ved dagens AFP. Det er at det skal være min vurdering som avgjør om jeg er sliten og kommer inn under ordningen, sa Flåthen.

Forhandle

LO-lederen understreket at det nå er opp til partene å forhandle. LO forutsetter at også opposisjonen på Stortinget respekterer det.

- Dette blir et utfordrende oppgjør, også fordi den nye folketrygden fra 2010 skal gjelde fra 62 år og har sterk fokus på arbeidslinja.

De frie opptjeningsmodellene for AFP er i korthet:

- Modell F: En tjener hvert år rett til AFP som fast en fast prosentandel av pensjonsgivende inntekt opp til en øvre grense på 7,1 G (G=66 812 kroner)
- Modell H: En tjener hvert år rett til AFP

som en fast prosentandel av pensjonsgivende inntekt opp til en øvre grense på 5 G

- Modell L1: Hvert år pensjonsgivende inntekt er minst 1 G, tjener en opp rett til et gitt kronebeløp (andel av G) i AFP
- Modell L2: Hvert år pensjonsgivende inntekt er minst 2 G, tjener en opp rett til et gitt kronebeløp (andel av G) i AFP

I alle modellene er de samlede opptjente AFP-rettighetene proporsjonale med antall år som yrkesaktiv. I de to modellene L1 og L2 er det minstekrav til årlig pensjonsgivende inntekt for at året skal gi uttelling.

I alle modellene er det gitt tilbakevirkende omsorgsopptjening for pass av barn tilbake til 1967. Det betyr at kvinner får høyere opptjening enn de ellers ville fått. Også pensjonsgivende trygdeytelser regnes med i pensjonsgrunnlaget.

Det er i alle modellene benyttet samme reguleringsprinsipper som for pensjonen i folketrygden, altså at AFP reguleres tilsvarende gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten.

Historisk fiolin

Den tidligere reparatøren gjennom mange år på Titania, Olav Åmodt, er i besittelse av litt av et arvegods. Nemlig fiolinen som en av forrige århundrets store oppfinnere, Carl W. Søderberg, brukte under sin tid på smelteverket innerst i Jøssingfjord.

Tekst og foto: Svein Jarl Liestøl

Søderberg er oppfinner av den kjente Søderberg-elektroden som revolusjonerte smelteindustrien i Norge tidlig på 1900-tallet. Denne elektroden er fremdeles i bruk i store deler av verden, også i sentrale smelteverk i Norge som Karmøy og Lista.

Det var far til Olav Åmodt, Idius, som laget fiolinen og ga den til Søderberg. Begge var lidenskapelig interessert i musikk, en interesse som også sønnen Olav arvet.

Det gikk mange historier om den store svenske oppfinneren da han bodde i Jøssingfjord. Blant annet da han ble alene etter at kona reiste hjem til Sverige fordi hun ikke klarte ensomheten i den trange fjorden i Norge. En av disse skal være sann om at den eldre svensken var svært opptatt av å få en arving. Da kona hadde reist, var det ikke annet råd enn å prøve å få kjøpt en guttearving. Han hadde nemlig kastet sitt blikk

KLENODIUM: Pensjonisten og NAF-medlemmet, Olav Åmodt, er innehaver av litt av et klenodium. Nemlig fiolinen til forrige århundrets store oppfinner, Carl W. Søderberg.

på en ung gutt som hette Gabriel Holmen. Men dessverre for den svenske oppfinneren var Gabriel ikke til salgs. Om det var det som var årsaken til at Søderberg forlot Hellingen innerst i Jøssingfjord, skal være usagt.

Men navnet Søderberg vil for alltid være knyttet til smelteverket innerst i Jøssingfjord og dens betydning den hadde for smelteindustrien i Norge gjennom over 100 år.

Bruk dine fordeler i LOfavour

Drivstoffbonus med inntil 30 øre pr liter på betjente stasjoner | TOPP 5-GARANTI på strøm
5 % rabatt på bilservice | Inntil 10 % rabatt på feriereiser | Forsikring av bil, hus, reise, barn og ulykke
Gode og rimelige bøker | Rabatt på advokattjenester | Rabatt på teletjenester
Rabatt på leiebil i Norge og utlandet | Rimelig bilfinansiering | Gratis MasterCard
Rabatt ved salg av bolig | Gode betingelser på banktjenester | Gode varer på netthandel

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Finans

EiendomsMegler 1

www.lofavour.no

815 32 600

3. ÅRLIGE MØTE: Arbeidsmandsforbundet var vertskap da forbundsleder Erna C. Dyngje inviterte Service- og tjenestebansjens Union i Norden til møte på Holmenkollen Park Hotel Rica. Her med leder Karsten Hansen.

Felles utfordringer – felles mål

– Arbeidsmandsforbundet har lange tradisjoner for internasjonalt engasjement. Men de seinere årene har helt klart gitt oss andre utfordringer enn før, konstaterer forbundsleder Erna C. Dyngje. I begynnelsen av februar tok hun imot delegater fra nordiske fagforbund som er tilsluttet SUN - Service- og tjenestebansjens Union i Norden.

Tekst og foto: Britt Andreassen

– Arbeidsplassene endrer seg og blir internasjonale, fortsetter hun. – Betydningen av internasjonalt samarbeid er viktigere enn noensinne. Mange medlemmer arbeider i internasjonale konserner som ikke alltid har hovedsete i Norge. Det byr på nye utfordringer for fagbevegelsen. Dessuten har vi et ansvar for å bygge fagbevegelsen generelt. Så det er tosidig når vi i nordisk fagbevegelse samles til konferanse, sier Dyngje. Hun er også nestleder i SUN, en sammenslutning av fagforbund som organiserer ansatte innen eiendom, forsikring, bank, renhold og vaktbansjen.

Faglige likheter

Fra Arbeidsmandsforbundet er det bansjene vaktmester, vakt og renhold som knyttes

opp mot SUN. Øvrige norske medlemsforbund er Norsk Tjenestemannslag, Handel og Kontor og Fagforbundet.

På denne årlige konferansen fikk deltakerne anledning til å drøfte utfordringene i arbeidslivet som er ganske like i de nordiske landene.

Forskjeller

– Noe vi syns var en selvfølge før, er det ikke lenger, poengterer lederen av SUN, dansken Karsten Hansen. Han understreker at det er viktig for nordisk fagbevegelse å holde fast ved den såkalte nordiske modellen, og møtes jevnlig, slik at de kan lære av hverandre og påvirke innen egne land. Og kanskje også innen EU, tilføyer han, og konstaterer at det i Europa er store forskjeller

for arbeidstakere innenfor de forskjellige bansjene som er tilknyttet SUN.

Fellesnevner

– Det ser ut som om EU velger den laveste fellesnevneren, slik at vi som ligger høyt, nærmest går i stå. Til tross for det, legger jeg merke til at ting blir gjennomført likevel, sier Karsten Hansen, som representerer Dansk Funktionærforbund.

– Vi opplever mer og mer at andre treffer avgjørelser for en, fortsetter han. – Vi kan jo streike, men det er ikke det helt store, akkurat. Vi må i stedet arbeide videre for å nå fram med de sakene fagbevegelsen jobber for – best mulig arbeidsvilkår for medlemmene.

Hansen sier at de i Danmark nå muligens

Hjemmeside for SUNs vaktseksjon

Vaktseksjonen under SUN har fått opprettet sin egen hjemmeside på nettet. Arbeidsmandsforbundets ungdomssekretær Pål Sture Nilsen har sagt seg villig til å gjøre det meste av installeringsarbeidet og vedlikeholde siden. Her skal man finne informasjon om SUN, om vaktbransjen og om hvilke forbund som er tilknyttet seksjonen. Den skal også inneholde henvisninger til medlemsforbundene i hvert enkelt land.

står overfor en konflikt innen det offentlige. Det med bakgrunn i lovnadene som de politiske partiene kom med foran folkevalget i fjor.

– De lovet og lovet, men nå løper de fra lovnadene. Det er typisk politikere. Men de ansatte i offentlig sektor har ikke glemt. Lavlønnsgruppene innenfor pleie og omsorg har legitime krav når det gjelder lønn, påpeker han.

Den nordiske modellen

– Den nordiske modellen er et fantastisk instrument, og fundamentet for at FN har sagt at de nordiske landene tilhører de beste land i verden å bo i. De nordiske samfunnene er blant de beste i verden, og den nordiske modellen ligger til grunn for dette, slo Arbeiderpartiets partisekretær Martin Kolberg fast. Han framholdt at det er takket være en samfunnsbevisst fagbevegelse at det er blitt slik, og at sosialdemokratiske partiers oppgave blant annet er å beskytte fagbevegelsen. Sosialdemokratiet er arbeidstakernes parti, understreket han. Kolberg var invitert for å si noe om den nordiske modellen og det fagligpolitisk samarbeidet vi har i Norge.

– I Norden er det bygd velferdsstater som mer enn i andre land er preget av sosial likhet. Det skal ikke være stuerent å si at det skal være forskjell på folk. Og ikke bare det: De nordiske land er også de mest vellykkete kapitalistiske land. Paradoksalt nok, fortatte han, og manet nordisk fagbevegelse til å holde fast ved sitt sosiale engasjement.

Vær kritisk

– Vær kritisk også til eget parti, gi kjæft når det er behov for det. Jeg vil også si fagbe-

vegelsen går altfor stille i dørene når det gjelder de andre politiske partiene, sa Aps partisekretær.

– Modernitet for sosialdemokratiet ligger aldri til høyre – men alltid til venstre. Venstresida skal drive forandring. Fagbevegelsens deltakelse er avgjørende også for valget i 2009. Vi må være arbeidstakernes representanter. Vakler vi på det, taper vi, understreket Martin Kolberg.

Rødgrønn styring

– Vår utfordring må bli hvordan vi skal klare å beholde den nordiske modellen, når vi i Norden bare er 15 millioner, mens det er EU er 450 millioner mennesker, sa LO-leder Roar Flåthen da han redegjorde om de erfaringene fagbevegelsen i Norge gjorde med borgerlige styre: Det var et kontinuerlig angrep på faglige rettigheter, med direkte inngrep i de svakeste rettigheter og en svekkelse av arbeidsmiljølovgivningen. Han slo fast at den rødgrønne regjeringen har reversert dette.

– Stemmer du borgerlig må du være klar over at borgerlig politikk er noe helt annet enn den politikken de rødgrønne fører.

«De borgelige regjeringer er noe fanden har skapt», skjøt SUN-leder Karsten Hansen inn.

AFP lik dagens

LO-lederen konstaterte igjen at avtalefestet pensjon er den viktigste saken ved vårens tarifforhandlinger. – Jeg har ikke vært inne på tanken engang at AFP, når den nye folketrygden kommer, skal bli dårligere enn den vi har i dag. Det vil vi se resultatet av i slutten av mars.

Kan kun kreve minstelønn

Danmarks arbeidsminister bekrefter fagforeningenes frykt for at Vaxholm-dommen gjør det ulovlig å kreve mer enn minstelønn.

Av Eline Lønnå/LO-Aktuelt

Juristene i Beskæftigelsesministeriet i Danmark har utarbeidet et notat om konsekvensene av EF-domstolens dom i Vaxholm-saken før jul. Konklusjonen er at det vil være i strid med EU-retten dersom fagbevegelsen går til aksjon for å sikre utenlandske arbeidere noe mer enn den fastsatte minstelønnen. Dette er det som er fastsatt i EUs utstasjoneringdirektiv, og gjør at krav om goder som pensjon, feriepenger eller bidrag til etter- og videreutdanning ikke er lovlige.

EF-domstolen slo blant annet fast i Vaxholm-dommen at svensk fagbevegelse ikke har rett til å bruke faglige stridsmidler for å presse fram svensk tariffavtale i utenlandske firmaer som utfører arbeid i Sverige, så lenge firmaet har tariffavtale i et annet land.

Lederen av Bygge-, Anlægs- og Trærkartellet, Gunde Odgaard, var blant dem i fagbevegelsen som advarte mot at dommen vil innebære at utenlandske arbeidere ikke vil ha rett til mer enn minstebestemmelsene fra utstasjoneringdirektivet. Han sier til fagforbundet 3Fs nettsted at han har tro på at man kan finne en nasjonal løsning.

På parlamentarikermøtet til Nordisk Råd i Stockholm i begynnelsen av februar ble det også debatt om Vaxholm-saken. Danske Line Barfod fra Enhedslisten stilte spørsmål til det svenske formannskapet for 2008 om det ville komme med et fellesnordisk svar på EF-domstolens avgjørelse i Vaxholm-saken. Hun nevnte også saken med den polske maleren som først ble tilkjent 86 000 kroner i etterbetaling fordi han ikke hadde fått tariffønnen, men deretter ble dømt til å betale summen tilbake til firmaet. Ifølge Barfod underminerer disse sakene selve grunnlaget for den nordiske samfunnsmodellen.

Britisk fagbevægelse er halvert fra slutten av 70-tallet og fram til i dag. Men fagforbundet Transport & General har snudd trenden.

Et britisk felttog for a

LØNNSKAMP: Medlemmer i T&G demonstrerer utenfor Barclay Banks hovedkvarter på Canary Wharf i London. Aksjonene førte til at renholderne fikk tariffavtale og høyere lønn.
Foto: Jess Hurd/reportdigital.co.uk

arbeidsfolk

Canary Wharf er et av verdens fremste finanssentre. Området var tidligere en del av Londons berømte og beryktede havnestrøk. Siden begynnelsen av 80-tallet har en by av høyhus av glass og betong vokst fram. Her finnes en av britisk fagbevegelses største suksesshistorier.

Selv i et finanssenter må det vaskes. Når de stripete dressene og tekkelige draktene forsvinner fra stedet, kommer det en hær av renholdere. Mange er mørke i huden, mange har andre morsmål enn engelsk, det de aller fleste har til felles er at de er medlemmer av T&G, Transport & General Workers Union.

Takket være T&Gs nitidige organisasjonsarbeid har Canary Wharf-vaskerne fått en tariffavtale. Det er en lokal avtale som gjelder der og i City, og den gjelder alle renholderne uansett hvilket selskap de er ansatt i.

Ikke godord

Historien om Canary Wharf-vaskerne har en forhistorie. I 2003 ble Tony Woodley valgt til generalsekretær for fagforbundet T & G. Fra 1979 til 2003 hadde medlems-tallet i engelsk fagbevegelse blitt nesten

halvert. Margaret Thatchers lover for arbeidslivet hadde gitt den stolte engelske fagbevegelsen en alvorlig knekk. T&G var ikke noe unntak. Fra å være to millioner medlemmer i 1979 var det nå nede i 800 000 medlemmer.

Woodley er bilarbeider fra Wirral ved Liverpool. Som 19-åring begynte han på Vauxhall-fabrikken og gjorde karriere som fagforeningsmann. Han ble kjent som en del av «Awkward Squad» som besto av fagforeningsmenn i Labour i opposisjon til Tony Blairs høyredreining med «New Labour».

Leder av Transportarbeiderforbundet, Per Østvold, trodde nesten ikke sine ører. Det var høsten 2003. Han besøkte sitt engelske søsterforbund for å se hvordan de jobbet. I T&Gs hovedkvarter, The Transport House rett ved British Museum i London, hadde den nyvalgte generalsekretæren Woodley fylt den store møtesalen med tillitsvalgte. Og det var ikke godord han delte ut:

– Hvis jeg går ut på arbeidsplassene, til medlemmene våre, hva finner jeg da? Der finner jeg ungdommer. Der finner jeg kvinner. Der finner jeg innvandrere. Hvis jeg ser utover denne salen, hva ser jeg da? Hvite middelaldrende menn, tordnet Woodley. Det ble en pinlig stillhet. Woodley forlangte at de tillitsvalgte skulle avspeile medlemmene.

«Bankettaksjonen»

Woodley krevde forandring, og forandring fikk han. Ikke minst takket være et av hans viktigste redskaper, Sharon Graham. Hun er direktør for T&Gs organisasjonsavdeling. Hun var den første som ble ansatt i avdelingen sommeren 2005. Nå er de 85. Når hun bretter ut planene for hvordan T&G skal vinne fram, ligner det militære slagplaner. Og det virker. Siden Graham ble ansatt har organisasjonen økt med nesten 30 000 medlemmer.

– *Hvordan ble du engasjert i fagforeningsarbeid?*

– Jeg var 19 år og jobbet som serveringsdame. Vi som var fast ansatte fikk 15 pund for et skift. De som kom fra vikarbyråer fikk bare 10 pund. Vi skulle servere på en bankett, og vi serverte første retten, men nektet å servere den andre retten før alle fikk betalt 15 pund, forteller Graham. Selv

om aksjoner fortsatt er en viktig del av fagbevegelsens repertoar innrømmer hun nok i dag at aksjonen var litt vågal.

Mens «bankettaksjonen» var spontan, er det meste av det hun og hennes avdeling driver med i dag planlagt.

– Det viktigste er å organisere etter sektorer. Jeg tror det er umulig å organisere en og en bedrift eller et og et område. Det vi ikke klarer å håndtere er konkurranseforholdene. Hvis en bedrift sier at vi ikke klarer å betale fordi da taper vi i konkurransen, så er det ofte riktig. Men hvis vi organiserer alle i en bransje eller en sektor, vil det være likt for alle og konkurranseforholdene vil ikke endres, forklarer Graham.

De virkelige lederne

De siste årene har T&G arbeidet med hvittkjøttbransjen. Det vil si alle slakterier og matvarefabrikker som driver med fjærkre- og svinekjøtt. Nå er hvittkjøtt organisert. Neste runde er rødtkjøtt, fabrikkene for storfe og lam og pølsemakeriene.

– Vi er ikke fornøyd før 75 prosent av bedriftene i bransjen er organisert.

– *Hvordan går dere fram for å komme inn i bedrifter hvor dere ikke har medlemmer?*

– Vi møter dem i porten eller reiser hjem til dem. Spørsmålet vi stiller er: «Hvordan er det å jobbe her, hvilke problemer har dere?» Vi har ikke med oss noe innmeldingsskjema. Vi ønsker å finne de virkelige lederne. De virkelige lederne er ikke de som først rekker opp hånda. Det er de som folk på arbeidsplassen lytter til. Enten er disse folka med fagforeninga eller så er de for bedriften. Det er viktig at de er med oss, sier organisasjonssjefen.

Å gjenreise den tillitsvalgtes posisjon på bedriften er et viktig ledd i T&Gs strategi. – Vi har fått 743 nye tillitsvalgte siden sommeren 2005, forteller hun uopfordret.

– Etter hvert som vi blir kjent med folk, forbereder vi kollektive aksjoner. Et av de laveste nivåene for kollektive aksjoner er underskriftsletter. Det kan for eksempel gjelde krav om å endre skiftordning. Hver sjettede uke skal vi gjennomføre en kollektiv aksjon, forklarer Graham.

Hun sier at det er viktig å tilpasse aksjonene til nivået hos arbeiderne. T&G skulle organisere et call-senter med svært strenge arbeidsforhold. De ansatte måtte

for eksempel rekke opp hånda for å gå på do. Jentene der var svært redd for å skrive under på noe. Graham foreslo: «Mandag stiller alle i blått». Mandagen kom og mesteparten av jentene hadde på seg blå klær. Det var ikke ulovlig, jentene brukte egne klær på jobben. Men sjefen skjønnte at noe var i ferd med å skje og likte det dårlig.

Graham viser oss skjemaet de bruker når de organiserer slike aksjoner. Til sammen er det plass til navnet på 30 ledere og 150 arbeidere. Utenfor navnet er det plass til å krysse av om de deltok i den kollektive aksjonen. På denne måten kan T&Gs organisasjonsarbeidere raskt skaffe seg oversikt over hvordan aksjonen går og hvor det er problemer.

Organisasjonsarbeiderne blir ikke sendt rett ut til bedriftsportene. Et helt år blir brukt for å trene dem i hvordan en kommer i kontakt med de ansatte og hvordan en påvirker folk. Før T&G møter opp ved bedriftsporten har de gjort grundig forhåndsarbeid. De har undersøkt alt om bedriften, hvor de får varer fra, hvem som eier dem, hvilke kunder de har, økonomien og hvor i verdikjeden den er plassert. De har også gjort analyser av hvor i verdikjeden det finnes penger. Spørsmålet om hvem som har betalingsevne er viktig når forbundet starter en kampanje.

Merking av kjøtt

Graham viser oss et kart over et sykehusområde. Hun forteller at hun brukte dette i arbeidet for å organisere sykepleierne på sykehuset. Hun undersøkte hvor det var flest som jobba, hvor sjefene hadde kontor og ikke minst hvilken vei som var den vanligste til kantina. Den enkleste måten å komme i kontakt med de ansatte var å snakke med dem på vei til spisepausen.

Planlegging og grundig organisering er nøkkelen til framgangen. Hun legger fram en ny plansje. Denne gangen gjelder det kampanjen rettet mot Marks & Spencer. «Se baksida av merkelappen på kjøttet» («Look behind the meat label») heter kampanjen.

Kampanjen er for at kundene skal være nøye med hvor og hvordan kjøttet er produsert. Tjener de ansatte bra nok? Bli kjøttet behandlet bra eller blir det fryst og tint og fryst igjen. Målet er selvsagt at

kjøttindustriarbeiderne skal få en anstendig lønn å leve av.

Arbeidet med kampanjen startet i oktober og varte fram til jul. T&G jobber med å endre loven slik at merkingen på varene skal bli bedre. De tar spørsmålet opp internasjonalt med fagforeninger i andre land, de mobiliserer lokalt for å ende opp med aksjoner foran supermarkedene, de arbeider overfor media og politisk.

I tillegg til dette forteller Graham om noe hun kaller «brekkstang-aksjoner». De varierer kampanje til kampanje. Poenget er å få endret beslutningene. I tilfellet med supermarkedene til Marks & Spencer retter brekkstangsaksjonen seg mot aksjonærene. T&G møter opp på aksjonærmøter og diskuterer spørsmålet med eierne.

– Grunnen til at vi stiller opp der er at det er her pengene er. Kjøttindustrien har kanskje ikke råd til å betale, men supermarkedene har penger. Når vi starter en kampanje, ser vi alltid etter hvem det er som har betalingsevne i verdikjeden. Når det gjelder kjøttbransjen er det supermarkedene. Når det gjelder renholderne på Canary Wharf så er det bankene, sier organisasjonsdirektøren.

– I flere uker hadde vi demonstrasjoner utenfor Barclays Bank. De som vasket der, var blant de dårligst betalte. For Barclays var økte lønninger til renholderne en dråpe i havet. De betalte for å slippe å miste sitt gode rykte.

I England er tariffavtalene på hver enkelt bedrift. Det er der streikeretten ligger og de har ikke landsomfattende tariffavtaler som vi kjenner dem. Derfor er det viktig å organisere hele bransjen samtidig for å ikke å forrykke konkurranseforholdene.

Men alle renholderne i Storbritannia ble et for stort lerret å bleke. Derfor har Canary Wharf -renholderne en egen avtale.

– I det 37 etasjer høye huset til Barclays Bank er det egne vaskekontrakter i hver etasje. Det var kanskje seks på en kontrakt, 30 på en annen og firmene konkurrerte mot hverandre for å vinne kontraktene. Det var en spiral som bare gikk nedover, et race mot bunnen. Dette måtte snus og vi fikk opprettet en avtale som gjelder alle renholderne på Canary Wharf, sier Graham.

torgny@lo-media.no

Tekst: Torgny Hasås/LO-Aktuelt

T&G

- T&G betyr Transport and General Workers Union
- I mai 2008 slår T&G seg sammen med Amicus og danner forbundet Unite
- Unite vil få to millioner medlemmer
- T&G mistet 1,2 millioner medlemmer fra 1979 til 2005
- Fra 2005 har medlemstallet økt med 30 000
- T&G har hatt suksess med organisering innen hvittkjøtt, sivil luftfart og renholdere
- Nye kampanjer planlegges i rødt kjøtt, pakke-transport og matvare-grossister

Ung på messe

Unge, aktive medlemmer av Arbeidsmandsforbundet møtte «mannsterkt» opp under den store Jobb & Utdanning-messa som ble arrangert i Lillestrøm fra 7. til 9. februar 2008.

LO-forbundenes stand ble godt besøkt alle dagene, forteller Monica Gram Larsen, vokter og tidligere medlem av forbundets ungdomsutvalg. Her er hun sammen med Lars Øyvind Christiansen og Safir Abbas. De var ikke alene om å representere forbundet – også Gunnar Eriksen, Paola Tobon og Ted Ylemo fra avdeling 2 stilte opp for å informere om fagbevegelsens arbeid og betydning.

Satset 10 000 – kan få 1 million

Rana Gruber AS

- I underkant av 200 er ansatt i Rana Gruber AS.
- Driver underjords gruvedrift Ørtfjell, om lag 35 kilometer nord for Mo i Rana.
- Driver et oppredningsverk i Gullsmedvik.
- Hovedproduktet er jernmalm.
- Selskapet består også av datterselskapene Rana Gruber Mineral AS og Rana Gruber Service AS.
- Gruveproduksjonen har gradvis blitt trappet opp de siste årene til om lag 1,6 mill. tonn malm.
- Bedriften omsatte i 2007 for cirka 250 mill. kroner.
- Det er i underkant av 200 ansatte i Rana Gruber AS i dag.
- Rana Gruber AS eies i dag av 139 ansatte og tidligere ansatte. De fleste aksjonærene har 50 aksjer, og de vil da kunne innkassere 1 341 350 kroner hver på salget.

Kilde: Leonhard Nilsen & Sønner AS

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

De ansatte i Rana Gruber satset 10 000 kroner hver i 1991 for å redde arbeidsplassene sine. Nå er en ny kjøper på banen. Det vil gi dem 1 million hver.

Styret anbefaler salg - nå skal aksjonærene tenke, melder Rana Blad.

De ansatte og aksjonærer i Rana Gruber har fått presentert et tilbud fra Leonhard Nilsen & Sønner Eiendom AS, hvor Andøyselskapet byr 200 millioner kroner for Rana Gruber.

Aksjonærene skal nå bruke dagene framover for å ta stilling til et eventuelt salg. Fristen for å svare på tilbudet er satt til 22. februar.

Styret i Rana Gruber var samlet onsdag kveld for å behandle tilbudet. De går enstemmig inn for en anbefaling til aksjonærene om å selge sine aksjer til Leonhard Nilsen & Sønner Eiendom AS.

Tilbudet fra Leonhard Nilsen & Sønner Eiendom AS kommer på bordet et års tid etter at aksjonærene i Rana Gruber sa nei til å selge selskapet til Nordic Mining AS. Tilbudet som lå på bordet den gang var på 95 millioner kroner. Sier aksjonærene ja denne gang, vil de 139 aksjonærene altså tjene mer enn det doblet av det et salg til Nordic Mining ville gitt dem.

Totalt er det 7 455 aksjer i Rana Gruber. For at selskapet skal kunne selges må to tredeler av aksjonærene si ja til et salg, ifølge avisen.

Ferietilbud for Arbeidsmandens lesere i samarbeid med DTF travel

REISER – Du kjører selv!

Ankomst 2008:

Mai: 4. 10. 25.
Juni: 2. 8. 15. 22. 29.
Juli: 6. 13. 20. 27.
Aug.: 3.

Barnerabatter:

1 barn inntil 6 år gratis i foreldrenes seng.
2 barn inntil 12 år halv pris i foreldrenes rom.

Sommerferie på Jylland!

6 dager på ★★★★★ Pejsegården

Ta turen til det barnevennlige 4-stjerners hotellet Pejsegården i Brædstrup. Her bor dere nær severdighetene, men hotellet har også utallige fasiliteter: bl.a. lekeplass med hoppepute, bowling, biljard og en trivelig peisestue. Etter en time i bil når dere både LEGOLAND® (åpent ut oktober) og den eksotiske Løveparken i Givskud (åpent til 22. oktober). Hotellet ligger vakkert til mellom Silkeborg og Horsens. Her er bindingsverkshus og stokkroser mellom formfulle bakker, stille vann og grønn bøkeskog. Hvis dere vil holde dere nær hotellet, har dere adgang til et lokalt tennisanlegg. Eller prøv hotellets badstue og innendørs svømmebasseng! Dagens middag i restauranten koster kun 49 kr!

★★★★ Pejsegården

Hotellet tilbyr restaurant, westernbar "Texas Town", peisestue, biljard, dart, bowling, gårdshave/terrasse, lekeplass, badstue, solarium, gratis parkeringsplass og innendørs svømmebasseng. Alle rom har bad/toalett, telefon, TV og terrasse.

- 5 overnattinger
- 5 frokoster

kr **1.499,-**
per person i dobbeltrom

kr **1.049,-**
per person i dobbeltrom
Spar kr 143,-

- 2 overnattinger
- 2 frokostbuffer
- 1 fire-retters gourmet middag med kaffe

Ankomst:

Fredager i perioden frem til 13.06.2008.

Gode barnerabatter:

1 barn inntil 6 år gratis i foreldrenes seng.

Svensk gourmethelg med klasse!

3 dager på ★★★ Albert Kök Hotell & Konferens i Trollhättan

Sørvest i Sverige ligger Västergötland, som har er en fantastisk blanding av flott natur, spennende kultur og aktiviteter, for både store og små. De milelange skogene, hundrevis av sjøer, og ikke minst Göta Kanal, gir de beste forutsetninger for både en aktiv og en rolig ferie i villmarken. Shoppingelskere vil også finne seg godt tilrette i Västergötland, som er kjent som "Klesriket".

På en fjellhulle, med utsikt mot slusene og Trollhättan, ligger det tradisjonsrike og familieeide Albert Kök Hotell & Konferens. Hotellets hovedbygg fra 1856 huser den flotte restauranten hvor dere blir servert gastronomiske opplevelser. Fra hotellet er det bare fem minutters gåtur til Trollhättans trivelige sentrum.

★★★ Albert Kök Hotell & Konferens

Hotellet tilbyr restaurant, oppholdsrom, biljard og gratis P-plass. Alle rom har bad/toalett, telefon og TV.

DTF travel hjelper deg med bestilling av både oppholdet og båtreisen på tlf. 22 41 84 44.

Ring DTF travel på telefon **22 41 84 44**

eller klikk inn på **www.dtf-travel.no**

og tast inn annonsekoden **Arbeidsmanden** i tekstfeltet til venstre.

Inkl. sluttrensjøring. Ekspedisjonsgebyr kr 59,-. Med forbehold om utsolgte datoer og trykfeil. Gode barnerabatter: Ved to betalende voksne. Pengene du sparer er i forhold til hotellets veiledende normalpris – med forbehold om spesialtilbud. Avbestillingsforsikring kan kjøpes.

Organisert på rekordtid

Ansatte og ledelse i tospann

Det er ikke hverdagskost at arbeidstakere blir møtt med umiddelbar positiv respons hos ledelsen når en nesten samlet arbeidsstokk organiserer seg. Men det skjedde ved Braute Maskin AS i Ørskog.

Tekst/ foto: Sissel Brunstad

Hos Braute Maskin ble det «shake hands» på rekordtid da de ansatte ville organisere seg i Norsk Arbeidsmandsforbund. Hele prosessen tok knappe tre uker.

– Ledelsen var positiv fra første stund! Tillitsvalgt Johannes Nilsen er full av lovord over måten eierne møtte de ansatte på da de fortalte at de ville organisere seg.

– Vi har ikke motforstillinger og synes

dette har vært en ryddig og grei prosess. Å plutselig få nesten hele arbeidsstokken på 15 organisert, har sjølsagt både positive og negative sider. Men dette har vi et avslappet forhold til, sier eierne Gunnar og Terje Braute.

Felles informasjonsmøte

For å sikre en åpen og god prosess, ville

de ansatte ha ledelsen med fra start. Derfor deltok også begge parter på et felles informasjonsmøte med Arbeidsmandsforbundets og regionalt verneombud i slutten av januar. Fokuset var informasjon om hva organisering innebærer. Det var spørsmål og svar om tariffavtalen, hovedavtalen og helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS).

– At vi kan møtes slik og få samme ori-

ORIENTERING: På det felles orienteringsmøtet var det åpen diskusjon om hvordan organisering av arbeidsstokken vil slå ut for både ansatte og ledelse. Regionalt verneombud Nils Graskopf (midten) forklarer gjerne HMS-spørsmål. Fra venstre, eier Terje Braute, distriktssekretær i avdeling 3, Vidar Røren, Nils Graskopf, tillitsvalgt Johannes Nilsen og eier i Braute Maskin AS, Gunnar Braute.

ENIGHET: En vel forlikt gjeng ved Braute Maskin.

enteringa ved samme bord, viser at Braute er en seriøs arbeidsplass der eierne stiller opp, mener Johannes Nilsen, og understreker det gode arbeidsmiljøet med svært lite gjennomtrekk i bedriften.

Distriktssekretær Vidar Røren i avdeling 3 Møre og Romsdal håndterte det rent organisasjonsmessige og formelle.

– Dette er en veldig flott gjeng. At arbeidsgiver stiller opp på denne måten, er svært positivt. De er med på å ta ansvar, slik at vi får til en felles forståelse av hva organisering innebærer.

Regionalt verneombud Nils Graskopf supplerte ut fra HMS-perspektivet.

– Jeg har jobbet som regionalt verneombud i mange år, og det vi opplever her i Ørskog er ganske så unikt. At det i en organisasjonsprosess blir orientert om tariffavtale, HMS og øvrige avtaleverk *samtidig* til ansatte og ledelse, er helt spesielt og viser redelighet fra begge sider.

Ikke for «å ta noen»

Braute Maskin er en familiedrevet bedrift med 15 ansatte, har eksistert i snart 30 år og er den største arbeidsplassen i sin bransje i Ørskog kommune. De jobber allsidig, og

har spesielt mange oppdrag innen bygg og anlegg.

– Vi jobber oftest spredd rundt om på ulike oppdrag, og det blir sjelden anledning til å møtes. Men for tre uker siden møttes vi og snakket om organisering. Dette etter initiativ fra en av våre yngre kollegaer. Vi er ikke ute for «å ta noen», men fordi vi følte at tiden var inne. LO ble kontaktet, og vi ble henvist til distriktssekretæren til NAFs avdeling 3. Alt har gått kjapt og greit., forteller Johannes Nilsen.

Han innrømmer at han likevel kvidde seg litt for å være den som skulle legge fram for eierne at de ville organisere seg.

– Men det var ikke problem i det hele tatt. Tvert om. Dette falt i veldig god jord. Vi har vært medlem i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) i 28 år, og har hele tiden ligget tett opp til ordninger og avtaler organisasjonene har hatt. Så overgangen til en LO-organisert stab vil ikke medføre særlig store endringer, supplerer Gunnar Braute.

Kostnadene

På det felles informasjonsmøtet ble også den økonomiske siden av å være organisert, tatt opp. Det koster å være organi-

sert, både for arbeidstaker og arbeidsgiver.

– Vi ble litt forskrekket da vi oppdaget hvor mye vi må ut med vis a vis AFP-ordningen. Det blir en betydelig utgift. I tillegg skal vi også betale en del andre avgifter. Men både ansatte og ledelsen blir jo omfattet av AFP-ordningen. Siden vi tydeligvis må betale inn samme beløp for *alle* i bedriften, er ønsker vi eierne at *samtlig*e ansatte organiserer seg, sier Gunnar Braute.

Distriktssekretær Vidar Røren oppsummerer slik: – Her opplevde vi at ansatte tok kontakt og initiativ. En hyggelig opplevelse i seg sjøl. I tillegg var det kjempegreit å møte slik velvilje og nysgjerrighet fra arbeidsgiversiden. Når man kan dra lasset sammen slik som dette, tror jeg også arbeidsgiver vil føle et slags eierskap til tariffavtalen.

Tillitsvalgte hos Braute Maskin får nå plass i representantskapet i NAF avdeling 3. – Vi skal sørge for at de får sjansen til å bli involvert. En happy ending, så langt, smiler Vidar Røren.

Forventningene

Ved Braute Maskin har det aldri vært arbeidskonflikter. Men de ansatte mener organisering vil ha flere fordeler, uansett.

– Dette kan bidra til enklere rekruttering i et støvsugd arbeidsmarked. Vi blir nok mer attraktive, mener Øystein Sørli. Ove Astrup er ikke helt sikker på hva som kan forventes, men tror man slipper unødvendige diskusjoner. – I boka står det meste og det blir lettere å få avklart ting vi lurer på, sier han. – For all del; vi har et godt forhold til ledelsen. Vi kan snakke både til dem og med dem, understreker Torleif Sollid.

– Gjennom NAF-medlemskapet og kontingenten håper vi sjølsagt å få noe tilbake. Vi regner blant annet med en ytterligere kvalitetsheving av både arbeidsmiljøet og jobbene vi utfører. Ved å være organiserte framstår hele bedriften som mer kvalitetsbevisst. Det gir et godt inntrykk og signaleffekt av bedriften utad, avslutter den nylig valgte tillitsvalgte, Johannes Nilsen.

? Pensjonssparing

Vi vil gjerne ha informasjon om ulike former for pensjonssparing og hva som er best for oss. Vi er samboere og har to barn. Dersom det er mulig vil vi gjerne etablere en felles sparing, hvordan gjør vi dette?

Hilsen Anne

Hei Anne

Du skriver at dere ønsker å starte pensjonssparing. Jeg vil anbefale dere å spare i det vi kaller en «pensjonskonto». Denne formen for sparing er både enkel og fleksibel, samtidig som den gir mulighet for høy avkastning, spesielt på lang sikt. Du kan velge mellom fire ulike sparepakker som er satt sammen med tanke på hvilken risiko du ønsker å ta. Dersom du velger en av disse sparepakkene investerer vi pengene for deg. Våre forvaltere overvåker markedet og plasserer pengene der det er hensiktsmessig i forhold til risikoprofilen du har valgt. Du kan også velge å sette sammen din egen portefølje av rente- og aksjefond.

De fire sparepakkene:

Forsiktig (25 prosent plasseres i aksjefond,

75 prosent i rentefond), lav risiko
Moderat (50 prosent plasseres i aksjefond, 50 prosent i rentefond), moderat risiko
Offensiv (75 prosent plasseres i aksjefond, 25 prosent i rentefond), litt høy risiko
100 prosent aksjefond, høy risiko

Jeg vil anbefale deg og din samboer å spare til pensjon hver for dere, og sette den andre som begunstiget ved dødsfall. Dette av både praktiske og økonomiske årsaker. Dersom en av dere skulle falle bort vil den begunstigede få utbetalt sparesaldoen + 5 %. Jeg gjør oppmerksom på at minste sparebeløp er 500 kroner i måneden, og minste engangsbeløp er 25 000 kroner. Det er ingen bindingstid på pengene, og dere kan ta ut sparesaldoen når som helst. En pensjonskonto er imidlertid ment for langsiktig sparing, så jeg vil anbefale dere å tenke på dette når dere velger spareprofil. Det er ingen skatt på avkastningen i spareperioden, men avkastning beskattes som kapitalinntekt med 28 prosent når dere tar ut pengene.

For å komme i gang med pensjonssparing velger du sparepakke og sparebeløp,

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

og tar kontakt med din nærmeste SpareBank 1-bank. For mer informasjon se www.sparebank1.no.

Hilsen Magne

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

? Ødelagt pc

Jeg er medlem i Fagforbundet, og har kollektiv hjemforsikring gjennom LO-favor. Jeg har vært uheldig mistet min bærbare pc i gulvet slik at den ble ødelagt. Er det noen mulighet for å få dekket dette gjennom hjemforsikringen?

Hilsen LO-medlem

Hei

Denne typen skader dekkes av din kollektive hjemforsikring. Når det gjelder

pc og annet datautstyr er det imidlertid slik at du får utbetalt det pc-en er verdt i dag. Dersom din pc er mer enn ett år gammel, gjøres det et såkalt «aldersfradrag». Dette innebærer at utstyrets verdi antas å synke med 20 prosent pr påbegynt år fra og med utstyret er ett år gammelt. Jeg illustrerer ved hjelp av et eksempel:

La oss si at du kjøpte din PC i januar 2005 og at den koster 15 000. Siden PC-en er tre år gammel, gis det aldersfradrag for to år, det vil si 40 prosent eller 6000 kroner. Det er også en egenandel på 3000 kroner, så i dette eksempelet ville du fått utbetalt 6000 kroner som erstatning for skaden. Dersom det er flere LO-medlemmer i husstanden som har kollektiv hjemforsikring, slipper du egenandelen, og vil følgelig få tilbake 9000 kroner. Ta kontakt med SpareBank 1 Skadeforsikring på telefon 02300.

Hilsen Magne

? Verdivurdering av bolig

Jeg lurer på om jeg som LO-medlem får gratis verdivurdering hos Eiendomsmegler 1?

Hilsen Lars

Hei Lars

Som LO-medlem får du gratis verdivurdering hos Eiendomsmegler 1. Ta kontakt med ditt nærmeste Eiendomsmegler 1-kontor eller gå inn på www.eiendomsmegler1.no for å bestille gratis verdivurdering.

Hilsen Magne

Tillitsmannen

Han er blitt gammel. Vi har bedt ham komme til fagforeningen. Vi har pusset opp kontorene brukt mye penger, alt var så nedslitt av møter

og gamle drømmer, medlemmer som hadde gjort sitt. Nå står vi i styret og venter. Vi er ikke lite nervøse. Ser ham nede i Storgata. Han kommer med trikken

Han tar trappa lett. Vi unnskylder oss
«Du synes kanskje det er litt for fint her?»
Han ser på oss
Fugleøyne. Fossekall. Ørn

«Hele livet har jeg flydd på møter
i nedslitte rom,» sier han og smiler
«Hvorfor skal ikke vi få lov til å ha det litt fint, da?»

Diktet er hentet fra Dag Larsens nye diktsamling «**Venner av meg**», som kom ut på Tiden Norsk Forlag 11. februar i år.

«Den skal tidlig krøkes som god krok skal bli»

Dette er Sigurd, sønnen til sekretær og medlem av ungdomsutvalget, Helga Perander. Sigurd er med i alle styremøter så lenge han er så liten og fremdeles avhengig av mamma. Han er blitt «vår lille maskot», skriver fotografen, distriktssekretær Marit Nilsen i avdeling 9 Nord.

På turné

Hovedtillitsvalgt for Securitas Aviation, eller STAS som det kalles, Terje Mikkelsen, og hovedvernombud Christian Heinecke, var på en liten reise i Troms og Finnmark i forrige uke. De var i Kirkenes, Alta og Evenes hvor de besøkte medlemmene. Distriktssekretær Marit Nilsen møtte dem en liten time i Harstad for kaffe, før de tok hurtigbåten videre til Tromsø. Det var godt og kaldt i nord. De synes det var lange avstander i Nord-Norge og dyrt å reise.

(Foto: Marit Nilsen)

Leserbrev

Avtalefestet pensjon

Da fagbevegelsen fikk innført avtalefestet pensjon, var det særlig for å gi et verdig alternativ for dem som ble kastet ut av arbeidslivet som utslitte og overflødige i begynnelsen av sekstiårene. I tunnel- og anleggsarbeid er det nesten ingen som holder ut til de er 67 år. Da er alternativet uføretrygd, eller med verdighet etter et langt arbeidsliv – nemlig avtalefestet pensjon.

Er det for mange i Det norske arbeiderpartiet i dag som ikke skjønner dette?

Glem ikke sliterne, de hadde ikke noe alternativ, det var ikke råd til utdanning. Det var mange munnar å mette. De har vokst opp i små kår. Det er disse menn og kvinner som har vært med på å skape det samfunnet vi har i dag. Slutt å forsvare det nye

pensjonssystemet. Det blir sosiale skjevheter. Vi blir skremt og fortvilet over høyt-lønna akademikere som styrer landet vårt. Har de ingen forståelse for arbeidsfolk?

Nå må vi som er fagorganiserte bli hørt. Nå er det alvor for sliterne som har vært ute i arbeidslivet over 45 år, pendla på arbeid i et langt liv. Borte fra familien sin. Skal ikke disse kunne gå av med verdighet når de er 62 år? De skal belønnes hvis de fortsetter? Dette går ikke an.

Hanssen og Stoltenberg har aldri stått tungt og hardt skiftarbeid. Tenker de noen gang på at de er folkevalgte? De bør høre på den velgergruppa som de tradisjonelt får sine stemmer fra (til nå).

Det nye pensjonsreformen vil belønne

de som har god helse, gode arbeidsforhold, lett arbeid og lang levealder, og tilsvarende straffe dem som har tungt arbeid, dårlig helse og stor grad av arbeidsuførhet.

Den yrkesgruppa som har reist rundt som pendlere og anleggsfolk i hele sitt liv og har stilt seg solidariske og betalt sin kontingent i alle år: Nå setter vi vår lit til fagforeninga for å få et godt resultat med AFP.

Vi er mange som ønsker LO lykke til!

Med hilsen

Tormod Løkken (Arbeidsmandsforbundet)

Aud Karin Løkken (Fagforbundet)

(Innlegget er forkortet. Red.)

Minnerik opplevelse

En takk til forbundet fra NAF-veteraner med fruer og samboere for en minnerik opplevelse i Sulitjelma i slutten av september i fjor.

Både oppholdet på Sulitjelma hotell og omvisningen rundt i omegnen var helt

topp, og diskusjonene gikk fra muntre historier til mer alvorlige tema.

Bildet viser en fornøyd gjeng før hjemreise.

Med vennlig hilsen Herbert Fercho

Vekterklubb i Alta

Securitas-vektene på flyplassen i Alta dannet vekterklubb 15. januar. Det er nedsatt et interimsstyre som tar hånd om arbeidet fram til årsmøtet i slutten av februar: Klubbleder Trond Andersen, nestleder Stine Andersen, sekretær Freddy Eilertsen, styremedlem Kjell Flaage, styremedlem Karin Ham-

nevoll, vara Per-Kristian Trondstad og Evy-Ann Løksa.

De er totalt 30 ansatte på hel og deltid. 17 av dem kom på stiftelsesmøtet.

Distriktssekretær Marit Nilsen og organisasjonsarbeider Lisbeth Johansen var også til stede på møtet.

(Foto: Marit Nilsen)

Pensjonsreform

Jeg har alltid tenkt på endringer i positiv retning når jeg har hørt om reformer. Jeg er derfor av den mening at man må slutte å snakke om reform når forslaget til ny pensjonsordning blir omtalt.

Det forslaget som nå er sendt ut på høring inneholder mange kryptiske ord og vendinger. Her snakker man om arvegevinster, valgfritt uttak og konsekvent levealdersjustering.

Noe som på godt norsk betyr at det skal utbetales mindre pensjon fra staten i fremtiden. Og dette gjelder spesielt de som velger å gi seg i aktiv arbeid mellom 62 og 70 år. Og en annen konsekvens er at pensjonsalderen vil gradvis øke i Norge, i takt med økt levealder.

Jeg regner med at våre kloke politikere også kan vedta at vi får beholde helsen lengre.

En del av Norges befolkning vil av ulike grunner dø før de får gleden av å få pensjon. «Gevinsten» av dette er lagt inn som en besparelse av utbetalingene. Det blir færre å betale ut til!

Som sagt så er det ingen tvil, utgiftene til pensjon skal reduseres for vanlige folk. Og for å få litt ekstra i pungen så skal folk tvinges til å jobbe lengre. Jeg syntes faktisk at dette er positivt at de som ønsker det og har helse til det får denne muligheten, men det må da være mulig å se at dette ikke gjelder alle. Og at det må taes hensyn til dette.

Det er jo ellers veldig logisk at dersom vi jobber til vi stuper, så er det mye å spare.

Jeg har lyst til å minne våre folkevalgte om at det finnes andre yrker enn det å være stortingsrepresentant. Og det finnes veldig mange Norske borgere både kvinner og menn, som når de fyller 62 år har jobbet i godt over 40 år. Og det er også et faktum at mange er fullstendig utslitt når de er 62 år. Disse er suverene tapere i den nye «reformen». Er du så dum at du er utslitt, så er det selvsagt at du må finne deg i en betydelig mindre pensjon!

Nei, slik kan vi ikke ha det i Norge. Det er bare tull å prøve å innbille Norges folk at dersom vi bevilger arbeidsfolk en rimelig pensjon, så tømmer vi kassen. Og kommende generasjoner vil stå igjen med ingenting. Dette er å holde folk for narr, og det er ikke veldig klokt.

Vel, det skal forhandles om dette til våren, og jeg har den tiltro til LO at her skal det ikke tukles med våre rettigheter. Og gjør de forsøk på dette, så står et samlet LO opp for medlemmene. Det bør Bjarne Håkon og resten av pensjonskameratene merke seg.

Lykke til.

Kjell Borglund

Heder i avdeling 5

19. januar hadde NAF avdeling 5 - Innlandet en tilstelning på Biri hvor det var utdeling av merker til 25-årsjubilanter og 40-årsjubilanter i LO.

25-årsjubilantene (fra venstre): Kjell Bjørnar Omdahl, Åse Skogsrud og Jan Erik Øvstehage.

40-årsjubilantene (fra venstre): Magnus Brendemoen, Åge Frydendahl, Håkon Midtlien og Snorre Hagen.

Kalle vervevinner

Karl S. Olsen – Kalle – ble den heldige vinneren i Arbeidsmandsforbundets vervekampanje i fjor. Han vant en reise verdt 6500 kroner. Kontorsekretær Anne Ruud forteller at over 600 lapper lå i esken da den med Kalles navn ble trukket ut. Alle ververe er med i trekningen uansett hvor mange nye medlemmer de får organisert.

Kalle Olsen er leder i avdeling 3 Møre og Romsdal. Han er også medlem av forbundsstyret.

(Foto: Britt Andreassen)

40-årsjubilantene (fra venstre) Magnus Brendemoen, Snorre Hagen, Åge Frydendahl, Håkon Midtlien, og 25-årsjubilantene Åse Skogsrud, Jan Erik Øvstehage, Kjell Bjørnar Omdahl. Helt til høyre avdelingsleder Terje Tyriberget.

Jubilanter i avdeling 7

Olav Grindheim har nylig fått sitt synlige bevis for medlemskap i fagbevegelsen - 25-årsmerket. Det har også Ivar Natvik og Mats Idland, her flankert av Ole Jarl Madland og avdelingsleder Terje Mikelsen (til venstre).

Verv og vinn!

Bli med i vervekampanjen. Flotte premier venter. Alle som deltar i kampanjen er med i trekningen av en reise. Trekning foretas én gang i året - ved utgangen av januar.

1 medlem

- 1 medlem:
 1. T-skjorte ■ 2. Toalettmappe
 ■ 3. Ostepett ■ 4. Skopussesett

2 medlemmer

- 2 medlemmer:
 5. Minnepenn ■ 6. Tursekk ■ 7. Sportsbag

10 medlemmer

- 10 medlemmer:
 15. iPod Nano ■ 16. Espressomaskin
 ■ 17. Samsonite trillekoffert

20 medlemmer

- 20 medlemmer:
 18. Silva kikkert ■ 19. Tivoli Radio DAB
 ■ 20. Kärcher høytrykkspylet med terrassevasker

3 medlemmer

- 3 medlemmer:
 8. Minigrill med termobag ■
 9. Trillebag ■ 10. Juicepresse ■ 11. Skulderveske

30 medlemmer

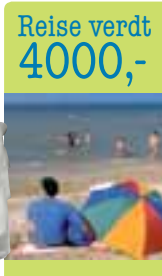

- 30 medlemmer:
 21. GPS ■ 22. Media desktop og flatskjerm
 ■ 23. DeWalt kapp- og gjersag
 ■ 24. Reise til 4000,-

5 medlemmer

- 5 medlemmer:
 12. Blender ■ 13. Silva hodelykt
 ■ 14. Fleecejakke Verona

Innmelding

Kupongen klippes ut og sendes til den avdelingen du tilhører, eller du kan gjøre det via våre hjemmesider, www.arbeidsmandsforbundet.no

Navn:					
Fødselnummer/Personnummer:					
Adresse:					
Postnummer:			Sted:		
Telefon privat:			Mobil:		Telefon jobb:
Yrke/stilling:				E-postadresse:	
Arbeidsgiver:					
Arbeidssted:					
Er du medlem i annet forbund/i tilfelle hvilket:					
Vervet av:					
Adresse:					
Send premie nummer:				Ikke send premie, jeg samler opp:	
Jeg har samlet opp vervinger tidligere, send meg premie nr					
Størrelse:	S	M	L	XL	XXL
Koffert farge:	SORT			RØD	

Avd. 1 Øst

Postboks 118, 3191 Horten

Avd. 2 Oslo/Akershus

Postboks 8842 Youngstorget, 0028 Oslo

Avd. 3 Møre og Romsdal

Storgt. 9, 6413 Molde

Avd. 4 Nordland

Svalbardgata 26, 8610 Grubhei

Avd. 5 Innlandet

Fakkelgården, 2624 Lillehammer

Avd. 6 Vest

Håkonsgt. 5, 5015 Bergen

Avd. 7 Sør-Vest

Jens Zetlitzgt. 21, 4008 Stavanger

Avd. 8 Midt-Norge

Folkets Hus, 7011 Trondheim

Avd. 9 Nord

Postboks 1060, 9503 Alta

Avd. 142 Longyearbyen

Arbeiderforening
 Postboks 408, 9171 Longyearbyen

Avd. 111 Løkken

Grubearbeiderforening
 7332 Løkken Verk

Avd. 214 Sandbekk

Grubearbeiderforening
 4380 Hauge i Dalane

		DO- NERTE	▼	TV- SERIE	HOLDEN	▼	STJELE	▼	LEA- LAUS	KAOS- ET
		INDISK BY					STIKKE SITTER IKKE		↙	
		KRAFT- LØS	LAKKE PRAKT			FEVEI				STYR- ING
▶						SEC EN EDGAR ALLAN				
		VIA			↗			↘	KVAL	
		RED- SKAP								
		GRØNN- SAKER SOM ER MOSET					KRUM- TØMMER IKKE BUNDET			
		SPILL	SOLGUD FRED			MAGASIN KJENT- MANN				KJERNE- HUS
↘	AR- BEIDS- STANS	▼	HÅND- VASK PRON.	100 m2		SIRENE RIVE				
→				→						BLUSS
						↑				
▶					SETT UTFOR!	PÅLEGG OMSORG				
AV- VERGE			TØRKE- HUS	BITENDE TÆL		AVTAR	BE- VILGE	FERSKE HYLLEN		
TITTE- KASSE										
KONFE- RANSE										
PARTIK- KEL					KNIKSE SLITER				FOR- ENES	PREK- TIGE
PÅ BYEN				VEI TYKK			OMME			
DELTA										
▶		KLUKKE	HÅLKE		GLØT- TER SKIMTE		HAV- STRAND ORDNE			
ABRA- HAMS SLAVE						VIRKE- LIG				
GJEN- STÅ						LA MERKE TIL				

Frist: 7. mars 2008

Vinn 5 flax-lodd! Send løsningen til: LO Media, Arbeidsmanden, Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo
I hvert nummer trekker vi ut 3 heldige vinnere av 5 flax-lodd. For å bli med i trekningen, må hele oppgaven sendes inn.

Merk konvolutt «Kryssord!» Bladet mottatt (dato):.....Navn:.....

Adresse:.....

	A		A		U									
	K	R	U	N	G	L	E	T						
→	T	I	L	↓	R	E	L	E						
	P	L	A	T	E		G	I						
	Å	L		O	I			N						
	G	E	S	P	E	N	S	T						
	I		E	P				P						
	A	V	A	N	S	E	R	E	R					
	A		L		E	I	K	↳	P	Å	↘	E		
	A	L	L	E	H	Å	N	D	E		L	S	I	
	K	I	E	V		H	A	R	M	E		N	M	
	R	E	D		A	V	E			Y		L	O	
	R	E	O	L		T	O	M	A	H	A	W	K	
		R	S		E		B		L	A	B	B	E	
	K	U	L		A	L	L	E	R	G	I		O	T
		L	I	N		S	E	R	A	I		M	A	O
		Å	G	E		K	I	S	S		V	E	R	S
	E	T		I	N	E	R	T		H	A	D	D	E

Den gang da...

«De uorganiserte arbeideres rettigheter på arbeidsplassen

Et av de største problemer vi har å kjempe med rundt omkring på arbeidsplassene er de uorganiserte. Jeg mener det er riktig å ta dette spørsmålet opp i «Arbeidsmanden». Etter min mening er saken altfor lite omtalt fra redaksjonens side. De som er eller har vært tillitsmenn og har fått i oppdrag av sin fagforening å organisere de uorganiserte kjenner sikkert igjen dette svaret:

«Jeg får akkurat det samme som dere

som er organisert, og da sparer jeg de pengene».

Her i landet er det ikke organisasjonstvang. Jeg vil si dessverre. Men de uorganiserte kan ikke være helt uvitende om kampen for organisasjonsretten, og da skulle organisasjonsplikten være en selvfølge. De uorganiserte er heller ikke uvitende om at arbeidernes organisasjoner har forhandlingsrett, noe vi ikke har fått uten hard og bitter strid. (...)

Alfred Haugen»

Arbeidsmanden nr. 2 – 3 1958

Arbeidsmanden 2008

Trykkedatoer:

- Nr. 3 13. mars
- Nr. 4 17. april
- Nr. 5 22. mai
- Nr. 6 26. juni
- Nr. 7 28. august
- Nr. 8 25. september
- Nr. 9 30. oktober
- Nr. 10 4. desember

Stoff til bladet må være i redaksjonen minst en uke før trykkedato.

Bransjeråd bergindustrien

Landsstyret besluttet i sitt møte i desember at det skal nedsettes bransjeråd for bergindustrien, og avdelingene oppfordres nå til å komme med forslag på kandidater til dette bransjerådet.

Det ligger under landsstyrets myndighetsområde å nedsette komiteer og utvalg det finner nødvendig for å utrede og forbedre saker for forbundsstyret og landsstyret. Saken skal behandles på forbundsstyremøtet i april og av landsstyret i slutten av mai.

Forslag på kandidater må være innsendt innen 7. mars.

Vinnere av På kryss & Tvers nr. 1:

Liv Solberg Olsen, 1532 MOSS
Kjell O. Davidsen, 2070 RÅHOLT
Sander Ingulfsvann, 7882 NORDLI

Norsk Arbeidsmandsforbund

Stiftet 13. april 1895

Postadresse:
Postboks 8704 Youngstorget, 0028 Oslo
Besøksadresse: Grubbegt. 6
Tlf.: 23 06 10 50 - Telefaks: 23 06 10 92
E-post: norsk@arb-mand.no
<http://www.arbeidsmandsforbundet.no>

Forbundets administrasjon:

Erna C. Dyrge - forbundsleder
Tlf. 23 06 10 61

Helge Haukeland - nestleder
Tlf. 23 06 10 66

Kirsti Mandal - organisasjonsleder
Tlf. 23 06 10 60

Svein Johansen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 69

Lise Solvang - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 67

Trond Karlsen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 63

Thorbjørn Jungård - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 91

Pål Sture Nilsen - ungdomssekretær
Tlf. 23 06 10 62

Øvrige:
Ghulam Abbas - økonomisjef
Tlf. 23 06 10 73

Oddbjørn Nilsen - faglig sekretær
Tlf. 23 06 10 85

Trond Erik Thorvaldsen - informasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 81

Johnny Myrvold - organisasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 70

Forbundsstyret:

I tillegg til forbundsleder, nestleder, organisasjonsleder og forbundssekretær Svein Johansen består forbundsstyret av:

Kjell Borglund (Innlandet), Jens Petter Hermansen (Oslo/Akershus), Tommy Nymo (Nordland), Eva Jenssen (Midt-Norge), Terje Mikkelsen (Sør-Vest), Karl S. Olsen (Møre og Romsdal), Toril Torsvik (Vest).

Forbundets avdelinger:

NAF avd. 1 Øst:
Tlf. 33 03 05 15. Telefaks 33 03 05 14

NAF avd. 2 Oslo/Akershus:
Tlf. 23 06 17 70. Telefaks 23 06 17 71

NAF avd. 3 Møre og Romsdal:
Tlf. 71 20 16 10. Telefaks 71 20 16 11

NAF avd. 4 Nordland:
Tlf. 75 12 08 88. Telefaks 75 12 08 99

NAF avd. 5 Innlandet:
Tlf. 61 05 42 50. Telefaks 61 05 42 60

NAF avd. 6 Vest:
Tlf. 55 30 91 80. Telefaks 55 30 91 81

NAF avd. 7 Sør-Vest:
Stavanger: Tlf. 51 50 02 39. Telefaks 51 50 02 42

Kristiansand: Tlf. 38 09 24 70.
Telefaks 38 09 53 88

NAF avd. 8 Midt-Norge
Tlf. 74 13 56 00
Trondheim: Telefaks 73 87 94 91
Steinkjer: Telefaks 74 13 56 26

NAF avd. 9 Nord:
Tlf. 78 43 67 01. Telefaks 78 44 50 15

NAF avd. 111
Løkken Gruvearbeiderforening:
Tlf. 72 49 64 87

NAF avd. 142
Longyearbyen Arbeiderforening:
Tlf. 79 02 51 26. Telefaks 79 02 13 09

NAF avd. 214
Sandbekk Grubearbeiderforening:
Tlf. 51 47 82 97. Telefaks 51 47 80 38

B-Postabonnement

Ved adresseendring:
Fyll ut slippen og send den inn til
Norsk Arbeidsmandsforbund,
Postboks 8704, Youngstorget,
0028 OSLO

Ny adresse

.....

.....

Ny arbeidsgiver

Foto: colourbox.com

■ Følg med på
tariffoppgjøret

■ Bli med på
AFP-debatten

■ Les daglige nyheter
fra arbeidslivet

www.FriFagbevegelse.no